

Handläggare
Annette C Torensjö

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.jl@regeringskansliet.se

Missiv

Institutet för språk och folkminnen överlämnar härmed sina synpunkter på Livsmedelsverkets rapport om författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar.

Yttrandet i detta ärende har avfattats av generaldirektör Martin Sundin efter föredragning av avdelningschefen för Namnarkivet i Uppsala Annette C Torensjö. Namnvårdskonsulent Leila Mattfolk och jurist Mia Miller har deltagit i beredningen av yttrandet.

Martin Sundin
Generaldirektör

Handläggare
Annette C Torenjö

Landsbygds- och infrastruktur-
departementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.jl@regeringskansliet.se

Yttrande angående Livsmedelsverkets rapport om författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar

Institutet för språk och folkminnen (Isof) överlämnar härmed synpunkter på de delar av förslaget som anknyter till vår expertkunskap och verksamhet inom ortnamnsvård. Isof har tagit del av remissunderlaget i form av Livsmedelsverkets rapport om Nationella författningsändringar till följd av EU-förordning om geografiska beteckningar samt Kompletterande underlag till regeringsuppdrag om geografiska beteckningar (Livsmedelsverket). Isof konstaterar att en väsentlig del av underlaget anknyter till tidigare remisser och yttrande angående EU-kommissionens förslag till förordning om skydd av geografiska beteckningar för hantverk och industriprodukter (ert dnr Ju2021/02766, Isofs dnr 61-22/0791) samt angående promemorian Nya regler om geografiska beteckningar och internationella varumärken (Ds 2024:18) (ert dnr Ju2024/01712, Isofs dnr 61-24/1526) och därmed är de synpunkter Isof framförde i dessa yttrandena fortfarande relevanta.

Isof efterfrågar en tydligare definition av vad en geografisk beteckning är, hur en sådan är uppbyggd, vilka beståndsdelar den bör ha och hur den skiljer sig från varumärken. Isof vill rikta uppmärksamheten på bestämmelserna i Kulturmiljölagens (1988:950, ändrad 2013:548) hänsynsparagraf (1 kap. 4§) *God ortnamnsed och skrivningen "påverkan på hävdvunna namn [ska] beaktas vid nybildning av ortnamn"*. Detta innebär att de geografiska beteckningar där hävdvunna ortnamn ingår bör använda den fastställda namnformen. Om denna hänsyn inte tas kan det uppkomma parallella namnformer som leder till en osäkerhet kring ortnamnens stavning och form. En skyddad geografisk beteckning knyter en produkt till ett visst geografiskt område och kan användas för att förstärka produktens kvalitet och egenskaper som beror av ursprunget. Om en geografisk beteckning ges en form som avviker från det fastställda ortnamnets är risken uppenbar för att en avvikande, inofficiell stavning av ett ortnamn med tiden får fotfäste och att namnbrukarna inte vet vilken form som är den korrekta. Ett varumärkesnamn kan innehålla samma ortnamn men utan att registreras som geografisk beteckning, och då har konsumenten inte samma garanti för produktens ursprung.

Ett varumärke kan även utgöras av en stavningsvariant av ortnamnet och därför är det dels av stor vikt att hålla isär terminologin, dels att ställa olika krav på beteckningarna.

Förslaget innebär att Livsmedelsverket ska ta emot och handlägga ansökningar om registrering av geografiska beteckningar och garanterade traditionella specialiteter på jordbruksprodukter och livsmedel samt ansökningar om ändring av produktspecifikation för och avregistrering av sådana produkter. Isof betonar vikten av att det hos dem som bedömer ansökningarna bör finnas tillgång till språklig kompetens. Om det inte är möjligt att upprätthålla denna kompetens hos den beslutande myndigheten, skulle expertråd kunna inhämtas genom ett remissförfarande till Isof.

Isof vill påminna om att ingen kan äga eller ta patent på ortnamn eftersom de är en del av vårt gemensamma immateriella kulturarv. Namn kan ändå användas fritt i varumärken för att framhålla ursprung eller geografisk tillhörighet.

Yttrandet i detta ärende har avfattats av Generaldirektör Martin Sundin efter föredragning av chefen för Avdelningen för arkiv och forskning i Uppsala, Annette C Torensjö. Namnvårdskonsulent Leila Mattfolk och jurist Mia Miller har deltagit i beredningen av yttrandet.

Martin Sundin
Generaldirektör